

TRŽAČANI
NA VRANSKEM

Še bodo prišli

Dom Rdečega križa na Stopniku pri Vranskem je letos gostil poleg bežigradskega otrok in mladih iz številnih drugih krajev Slovenije tudi 35 otrok ter njihove vzgojiteljice iz Trsta. Slovenska mladež je na Vransko prišla v organizaciji Slovenske kulturno gospodarske zveze iz Trsta, njihov vodja Aldo Rupelj pa je bil z letovanjem zadovoljen: »Lega doma je zelo primerna, saj je v okolici dovolj gozdov, jas in travnikov, tako da lahko uresničujemo naš program letovanja, ki nekoliko »diši« po taborištvu. Boljšega za naše potrebe prav zares ne more biti.

Ena pomanjkljivosti se mi zdi le ta, da so igrišča zelo vlažna, da po dežju še nekaj dni zadržujejo vodo in tako naši otroci, ki so stari od 15 do 16 let, niso mogli preživeti dovolj časa v športnih aktivnostih, ki so jim zelo pri srcu. Letos pa smo se seznanili z gostoljubnimi domačini šole na Vranskem, tako da bomo lahko v prihodnjih letih uporabljali njihovo telovadnico, s tem pa bo rešen tudi problem naše dejavnosti v slabem vremenu.

Zelo se mi zdi pomembno, da smo navezali stik z domačini, da so nas ljudje sprejeli medse. Tako smo odigrali nekaj športnih srečanj z osnovnošolci z Vranskega, oni so nas potem obiskali ob tabornem ognju, ogledali smo si sušilnico in obiralnico hmelja, bili smo v Logarski dolini - skratka, teh nekaj dni v Sloveniji nismo preživeli izolirano, ampak med ljudmi. Pripravili pa smo tudi nekaj predavanj v jedilnici doma, na katerih smo govorili o manjšinski politiki, o problematiki Slovencev v Italiji in tudi o širših političnih vprašanjih. Izdali smo tudi številko posebnega biltena, v katerem smo nanizali statistične podatke o letovanju, poleg njih pa zapisali še nekaj o izletništvu, seveda pa ni manjkala niti križanka.

Vsekakor smo bili v domu na Stopniku zelo zadovoljni. Pohvaliti moram tudi hrano, ki je bila izvrstna, zato upam, da se bomo sem še kdaj vrnili.

Po prvotnem načrtu naj bi bilo v vrtcu prostora le za 200 otrok, vendar jih bodo sprejeli 260. Zelo velika pa je kuhinja, v kateri bodo lahko pripravljali tudi do 700 obrokov.

VRTEC V BS-3

Trije nizi želja

Otroke bodo sprejeli v varstvo prvi teden oktobra - Zgledno urejeno okolje

Novo enoto Cicibana - vrtec v Allendejevi ulici, ki smo ga pred kratkim uradno odprli, sestavljajo tri prtljivne, bele zgradbe. Trije nizi, kot jih imenujejo arhitekti, navidez ločeni, dejansko pa povezani s podzemnim hodnikom, stojijo sredi čistega, zgledno urejenega okolja. Kakšna redkost! Nismo namreč vajeni, da bi ob komaj zgrajeni in še nenaseljeni zgradbi videli tudi že urejeno, zeleno okolje.

Že utrjene in zglajene stezice, mlada, mehko zelena trava in smračice, ki so se že tudi zrasle z zemljo, obkrožajo vrtec. Tudi igrišče je že nared. Na njem utica in igrala vseh vrst iz trpežnega lesa, kar zagotavlja varno igro malčkov. Sredi igrišča je hribček - kako bo veselo sankanje po njem, ko ga bo pobelil sneg!

Igrišče je še tiho. In tudi v vrtcu samem še ni otroškega živčavanja in ne čebljanja dojenčkov. Čeprav je že vse nared, bo treba nekaj dni še počakati. Tehnični pregledi so strogi. Ustrezna podjetja bodo morala odpraviti nekaj manjših pomanjkljivosti in tako bo tudi uporabno dovoljenje tu. V tolažbo staršem, ki že nestrpno čakajo: otroci bodo sprejeti v varstvo prve dni oktobra in sicer v dveh skupinah. Ta postopen sprejem je potreben, da se uteče kuhinja.

Vrtec v Allendejevi ulici, zgrajen iz sredstev prvega sa-

moprispevka, bo dal varstvo in vzgojo 260 otrokom. Po programu, ki ga je sprejela bežigradska skupnost otroškega varstva, znaša dejanska zmogljivost vrtca 200 predšolskih otrok. Spričo prostorske stiske, ki je navzlic velikim prizadevanjem ni moč občutneje ublažiti, je bil dovoljen nadpis 60 otrok.

Otroci bodo v vseh treh nizih razporejeni po starostni dobi. V prvem nizu, takoj pri glavnem vходу, bodo mala šola in srednjaki. Drugi niz je namenjen malčkom in mlajšim to je dvehletnim in štiri letnim otrokom. V tretjem nizu, kjer so tudi upravni prostori, pa bodo dobili varstvo in nego dojenčki.

Vsi prostori - sobe, 13 igralnic in vse pritlikline - so urejene in opremljene po predpisanih normativih in jim ni kaj oporekati. To velja tudi za gospodarski del, ki je v spodnjih prostorih prvega niza. Osebe se prav zares ne bo moglo pritoževati zastran delovnih pogojev, ki jih zagotavljajo svetla, zračna pralnica in prav taka kuhinja. Njena prostornost omogoča nemoteno gibanje kuharici in njenim pomočnicam. Kuhinja, za katero meni glavna kuharica, da je ni tako lepe v nobenem ljubljanskih hotelov, bo zmogla 700 obrokov dnevno. To je osrednja kuhinja, ki bo oskrbovala med drugim tudi etažna vrta, predvidena v dveh stanovanjskih blokkih, ki

bosta zgrajena v BS-3. Sredstva za ta dva vrta, katerih zmogljivost bo po 60 predšolskih otrok, bo zagotovila bežigradska skupnost otroškega varstva, kar je načrtovano tudi v njenem srednjeročnem programu.

V spodnjih prostorih so še delavnica za hišnika, pisarna za ekonomo oziroma gospodinjno in pa zaklonišče, ki bo hkrati tudi shramba za oziromno in druge potrebščine. Ta dvonamembnost zaklonišča je v zvezi z racionalno uporabo prostora.

S tem, da bo v začetku oktobra vrtec sprejel v svoje varstvo male varovance, pa vse njegove naloge ne bodo opravljene. Skrb za razširjeno dejavnost bo dopolnila njegove dolžnosti, ki jih bo izkazal z veselimi uricami pravljic in iger za zunanje otroke ter z organizacijo in razvojem družinskega varstva.

Z vrtcem v Allendejevi ulici je soseska dobila ustanovo, s katero so ustvarjene osnove za tesno sodelovanje staršev in vseh drugih prebivalcev pri razreševanju problemov otroškega varstva in pri sodelovanju in soodločanju pri slehernem vprašanju nastajajoče krajevne skupnosti.

EDA KOMAVLI

Obisk v Posočju

Aktivisti Rdečega križa Posavje so se 17. septembra odpravili v Posočje, da bi videli kako je napredovala popotrsna obnova in v kakšnih razmerah živijo ljudje na tem območju. Med potjo so obiskali partizansko bolnišnico Franjo in položili venec k spomeniku padlih žrtve v Cerknem.

V Tolminu sta jih pričakala predstavnika RK in skupaj so se odpravili v breginjski kot. Leto dni po potresu so sadovi solidarnosti vidni povsod. Zgrajena so nova naselja, nove ceste, vodovodi, šole; življenje se je vrnilo v breginjski kot.

Ob slovesu so Posavčani podarili občinskemu odboru RK Tolmin 5.000 din. Želijo, da bi se sodelovanje med odboroma še poglobilo.

G. M.

Izlet v Bosno

Člani osnovne organizacije Zveze borcev Črnuče - Nadgorica so se letos odpravili na izlet v Bosno. Pot so poimenovali »Ob spomenikih revolucije«. Obiskali so taborišče v Jasenovcu, Kozaro in Banja Luku, Drvar in Bihač. Izletniki so bili zelo zadovoljni. Videli so, kako v Bosni ohranjajo spomine na junaško revolucijo in velik napredek, ki ga je ta republika dosegla po vojni.

Galerija mora prerasti občinske meje

Pogovor z akademskim slikarjem Rudijem Gorjupom

V Bežigradski galeriji je v septembru odprta 11. letna razstava članov bežigradske sekcije Društva slovenskih likovnih umetnikov. Predsedniku sekcije, akademskemu slikarju Rudiju Gorjupu, smo ob tej priložnosti postavili nekaj vprašanj.

Kdaj je bila sekcija ustanovljena, koliko članov ima in kakšna je njena vloga v likovni dejavnosti v naši občini?

»Sekcija je bila ustanovljena spomladi leta 1976 na pobudo občinske Zveze kulturnih organizacij, ki je prav takrat dobila v uporabo stare prostore Ljudske knjižnice Bežigrad in jih namenila za galerijo. Članov sekcije je dvaindvajset, sedemnajst je akademskih slikarjev, pet pa akademskih kiparjev, vsi pa so bežigradski občani. Glavni namen tega, da smo se organizirali, pa je, da skupaj z občinsko ZKO vodimo razstavno politiko Bežigradske galerije. To je pomembno predvsem zato, ker so razstave v galeriji na dveh nivojih. Polovico dni v letu razstavljajo akademski slikarji in kiparji, polovica pa je namenjena amaterskim skupinam in drugim razstavam, ki jih organizira občinska ZKO. Na ustanovnem sestanku smo izvolili tudi umetniški svet galerije, ki je sestavljen iz članov naše sekcije in dveh umetnostnih zgodovinarjev. Glavna naloga umetniškega sveta je, da pregleda material, ki je pripravljen za amatersko razstavo, izbira, sprejema in odklanja amaterska dela. Tako skrbi, da umetniška raven amaterskih razstav ostaja na določeni stopnji, oz. skuša vplivati na amaterje, da bi čim bolj umetniško napredovali.«

Kaj menite o odločitvi upravnega odbora galerije, ki je namenil polovico razstavnih dni akademskim likovnim umetnikom in polovico amaterskim?

»Razdelitev se mi zdi dobra in pravična, nekako vzdržuje ravnotežje med enimi in drugimi. Vsekakor pa ne smemo pozabiti, da je za akademske umetnike ustvarjanje prva stvar, za nekateri tudi edini kruh, medtem ko se amaterska likovna dejavnost začenja največkrat priložnostno, slikanje je zanje hobi.«

V galeriji je bilo v dobrem letu dni petnajst razstav. Z izjemo treh, ene lani in dveh letos, pa so vse ostajale v občinskem merilu, ne glede na to, ali so bile amaterske ali akademske. Ali mislite, da bi bilo dobro, če bi se galerija odprla bolj navzven?

»To ne bi bilo samo dobro, ampak nujno, sicer se bo galerija izgubila v zaprtosti, monotoni. Poleg bežigradskega umetnikov, ki so in še bodo razstavljali v tej galeriji, bi moral upravni odbor povabiti vsako leto nekaj umetnikov iz naše ožje in širše domovine.«

Umetniški svet žirira amaterske razstave. Kako pa je pri razstavah akademskih umetnikov?

»Razstav akademskih umetnikov ne žiriramo, čeprav velja ob tem omeniti, da je vsak član Društva slovenskih likovnih umetnikov bil sprejet preko posebne žirije. Zavedamo pa se, da so tudi med akademskimi umetniki taki, ki po končanem študiju iz kakršnihkoli vzrokov niso nadaljevali z umetniškimi ustvarjanjem, se niso vzgajali naprej. Kvaliteta pa je nujna tudi med akademskimi umetniki. Seveda pa lahko v Bežigradski galeriji razstavljajo tudi akademski umetniki, ki iz kakršnihkoli razlogov niso člani DSLU, pa so dovolj kvalitetni. Njihova dela umetniški svet pregleda, če še niso afirmirani na umetniškem področju.«

V naši občini imamo 22 akademskih slikarjev in kiparjev, razstavlja pa jih le 14. Kako gledate na to?

»Ko sem zvedel, da bo Bežigrad dobil svojo galerijo, sem bil navdušen in že od samega njenega nastanka z veseljem sodelujem. Zato sem tudi sam presenečen, da se za razstavo niso prijavi vsi, saj smo jih pravočasno obvestili. Eno delo ne bi smelo biti problem za nobenega umetnika, da bi ga ne mogel prispevati za razstavo sekcije. Če je že kdo član Društva ali njegove sekcije, bi moral čutili dolžnost, moralno obveznost, da se vsako leto predstavi na skupni razstavi vsaj z enim delom. So pa nekateri, tu ne mislim le na našo občino, ki se iz določenih razlogov ne udeležujejo razstav. Vendar mislim, da so njihove umetnine toliko bolj zažele. Če pa izstopajo v kvaliteti, se umetniški nivo razstave le še dvigne. Gleda članov sekcije pa se mi zdi, da bi lahko vsakdo prispeval vsaj eno delo tudi v zahvalo občinski ZKO, ki si je v hudem boju s potrošniško miselnostjo priborila razstavnih prostor in zagotovila finančna sredstva za razstave članov sekcije. Želja vseh je, da bi se zaveš članov dvignila v tem smislu, da bi na razstavah res vsi razstavljali, ne pa da bi stremeli le po samostojnih razstavah.«

In kakšni so načrti sekcije za prihodnost?

»Žal moram reči, da so kot marsikje drugje, tudi tu naši načrti vezani predvsem na finančna sredstva. Razstava je za vsakega umetnika enkratni dogodek. Zato se trudimo, da bi umetnikom zagotovili vsaj primeren katalog o razstavi, kar pa predstavlja ogromen izdatek v primerjavi z minimalnimi sredstvi, ki so nam na voljo.«

NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU

Gobe z vseh strani

Na Vrtnarski razstavi 77, ki se je odlikovala po bolj pregledno aranžiranem cvetju in zelenju kot doslej, smo imeli priložnost ogledati si tudi razstavo pogrnjokov, ki so jo letos prvič organizirali Gospodarsko razstavišče, ljubljansko gostinsko združenje in ljubljanska turistična zveza. Pri oblikovanju pogrnjokov, bilo jih je 27, so z velikim smislom za lepoto, sodelovali tudi vrtnarji in cvetličarji. Videli smo pogrnjoke za različne priložnosti: za fantovščino in deključino, za poroko, za slovesna kosila in večerje, za proslavljanje športnih uspehov in seveda tudi za Silvestrovo noč in večerjo v dvoje. Na vsakem pogrnjoku je bil priložen jedilnik z jedili različnih imen, med katerimi so bile označene tudi posebnosti naših, domačih slovenskih logov. Ni kaj reči. Prva razstava pogrnjokov je dosegla namen: obiskovalcu je spodbudila smisel za dober okus, sladokuscu je dala priložnost za

izbiro, za gostinsko-hotelška podjetja pa je pomenila odlično reklamo.

Tudi razstava gob je bila peštra. Bila je bogatejša po izbiri in vrsti gob, ki so bile pregledno in sistematično razvrščene na dolgih mizah, tako da so si jih ljubitelji lahko nemoteno ogledovali in jih primerjali; upamo, da so si tudi zapomnili, katera izmed njih je užitna in katera strupena. Novost je bila tudi ta, da je pri organizaciji in nabiranju gob letos sodelovalo vseh 11 dručin, kolikor jih šteje njihova zveza v Sloveniji.

Razstavljenih je bilo okrog 400 vrst gob, ki so jih člani zveze gobarskih dručin nabrali na različnih območjih Slovenije. Tako smo videli gobe z alpskih predelov, z dinarskih planot, iz pannoške nižine in s Primorske. Še posebej vidno so bile razvrščene strupene gobe, med katerimi smo prvič videli tudi ojkovo gobo in navažno podvihanško. Ti gobe rasteta samo na

Primorskem in veljata za zelo strupeni.

Zveza gobarskih dručin Slovenije je imela do pred kratkim svoj sedež v hiši, kjer je KS Bežigrad in kjer je delila majhno sobo z društvom Svoboda. Sedaj deluje v Trstenjavi ul. 2, prav tako v prostoru, pretesnem za njeno obširno delovanje. Zveza šteje zdaj že okrog 2800 članov in jih je samo v ljubljanski gobarski družini 600. Vsem članom in tudi mnogim nečlanom posreduje vednost o varstvu gob in narave nasploh, o sestavi gob in njihovi uporabnosti, o zaščiti pred zastrupitvijo ipd.

Kot ugotavljajo gobarske družine se še vedno najdejo v gozdovih znamenja nekulturnega vedenja. Prenekateri nabiralci gob neusmiljeno poteptajo gobo, ki je ne poznajo, namesto, da bi ji privoščili le pogled z misljo: Ne poznam je, zato je ne bom uničil; naj še naprej raste, gozdu v okras!

E. K.